

اشاره:

جوامع به طور کلی به دو دسته سامان یافته و غیرسامان یافته تقسیم می‌شوند. جوامع سامان یافته بر اساس چند امر سامان می‌یابند که اگر این عناصر از آن جامعه گرفته شود، غیرسامان یافته می‌شود. از جمله آن عناصر به دو عنصر بسیار مهم یعنی «قانون» و «ساختار» اشاره می‌کنیم.

قانون شکن نمی‌تواند قانون گذار باشد!

مفهوم‌شناسی امنیت در عرصه انتخابات

سید مجید حسینی

قانون و قانون‌گرایی، عنصر سامان‌یافتگی

اولین عنصر برای سامان‌یافتگی جامعه، وجود قانون و رعایت آن است. اگر در جامعه‌ای قانون وجود نداشته باشد یا وجود داشته باشد ولی رعایت نشود، جامعه دچار مشکل می‌شود. البته تدوین قانون، نیازمند یکسری مسائل تئوریک است مانند پاسخ به این سؤال که چرا باید از قانون اطاعت کرد؟ چه کسی قانون را بنویسد؟ ملاک خوب بودن قانون و بد بودن آن چیست؟ و مباحثی که در فلسفه حقوق مطرح می‌شود. ولی باید دقت داشت که جامعه نیازمند به قانون است؛ ولو آنکه قانون بد باشد، چرا که قانون بد بهتر از بی‌قانونی است. ما معتقدیم قوانینی که در جمهوری اسلامی نوشته می‌شود اکثراً با پشتوانه‌های «عقلانی» و «وحیانی» محکم

و ساختار را زیر سوال بردند و شعار ابطال انتخابات را سر دادند. حال اگر انتخابات باطل می‌شد و در مرتبه بعد باز هم رأی نمی‌آوردند، باز هم به خیابان‌ها می‌ریختند. اگر بار سوم هم انتخابات برگزار می‌شد ولی این بار رأی می‌آوردند، ولی طرف مقابل نمی‌پذیرفت و به خیابان می‌آمد، آنگاه چه کار می‌کردیم؟ باز هم باطل کنیم؟! مقام معظم رهبری می‌فرمودند اینها موضوعات کف خیابانی نیست که بخواهید کف خیابان حل کنید. چرا که با این رفتارهای این‌چنینی جامعه دچار ایجاد خلاء قدرت می‌شود و هر کسی می‌تواند بر این موج سوار شود و کشور را دچار مشکل کند. مقابله مردم با مردم امر بسیار مهمی است و به همین دلیل می‌توان گفت در طول انقلاب اسلامی جامعه ما فتنه‌های خطرناک‌تر از فتنه ۸۸ نداشته است. این امر حتی از جنگ هشت ساله هم خطرناک‌تر بود چون جامعه اسلامی و ایرانی را به اندازه فتنه ۸۸ دچار مشکل و مخاطره نکرد. به تعبیر رهبر معظم انقلاب کشور را به لب پرتگاه بردند.

لذا فتنه با دشمن بیرونی متفاوت است که مردم متحد مقابل آن دشمن ایستادگی می‌کنند. جنگ داخلی و تقابل و روبروی هم قرار دادن مردم، وضعیت بسیار خطرناکی است.

در حوزه انتخابات همه افراد جامعه موظفاند حضوری فعال اما به صورت قانون‌مدار و ساختارمند داشته باشند تا چرخش قدرت و نحوه اداره جامعه براساس اراده ملی و همراه با امنیت تحقق یابد.

وقتی رفتارهای هنجارشکنانه و قانون شکنانه انجام شود، جامعه دچار خلاء قدرت می‌شود و امنیت جامعه از بین می‌رود و براساس کدورت‌ها و کینه‌هایی که در این فضا شکل می‌گیرد، وحدت اجتماعی و عوامل همبستگی از بین می‌رود.

بنابراین بر همه آحاد مردم چه کسانی که قصد انتخاب دارند و چه کسانی که می‌خواهند انتخاب شوند، و چه کسانی که انتخابات را برگزار می‌کنند، باید به مَر قانون عمل کنند تا انتخابات با نشاط برگزار شود.

اصولاً بحث بر سر قانون خوب و بد یا قبول داشتن و نداشتن آن، کف خیابان نیست. وقتی کسی قانون و ساختار انتخاباتی را قبول ندارد، اساساً نباید در عرصه انتخابات ورود پیدا کند. اما وقتی پذیرفته‌اید که در این چارچوب قانونی می‌خواهیم در رقابت انتخاباتی شرکت کنیم، رفتار آشوبگرانه توجیهی نخواهد داشت.

اگر بگویید قانون را قبول دارم اما رفتار قانون شکنانه انجام دهید، بدون تردید اقدام علیه امنیت ملی محسوب می‌شود. اگر هم گفته شود قانون را قبول نداریم، این موضوع ساده‌ای نیست نیازمند به مباحث تئوریک است مانند اینکه کسی بگوید تابلوهای راهنمایی و رانندگی را قبول ندارم. مثلاً بگویم من قبول ندارم این کوچه از این طرف یک‌طرفه باشد، باید از آن طرف یک‌طرفه باشد پس چون قبول ندارم و آن را رعایت نمی‌کنم، در اینصورت نظم اجتماعی به هم می‌ریزد و جامعه به همان میزان غیر سامان یافته می‌شود.

تعبیر قانونی که من قبول ندارم آن هم فرایندی دارد و نیازمند قانون و ساختار است که در قانون اساسی روش آن ملاحظه شده است.

از همین‌رو بر همه افراد واجب است با انجام رفتارهای قانون‌مند و مطابق ساختار، در عرصه انتخابات شرکت کرده و حافظ امنیت ملی باشند و از رفتارهای غیرقانونی و ساختار شکنانه خودداری کنند تا انتخاباتی همراه با امنیت داشته باشیم.

تدوین می‌شود و از همین‌رو جزو قوانین بسیار مترقی در دنیا محسوب می‌شود که می‌تواند پشتوانه خوبی برای ایجاد قانون و نظم در جامعه باشد و از طریق آن به «سعادت جمعی» رسید.

گذشته از مباحث تئوریک، اگر قوانین موجود رعایت نشود، جامعه غیرسامان یافته می‌شود و جامعه از مسیر سعادت جدا می‌شود. اولین اتفاق در چنین جامعه‌ای، ناامنی اجتماعی است.

ساختارهای اجتماعی، عامل سامان یافتگی

دومین عنصر جامعه سامان‌دهنده به جامعه، ساختارها هستند. در تعریف ساختار گفته می‌شود: «مجموعه‌ای از اجزاء که به صورت منظم و منطقی در کنار یکدیگر قرار گرفته‌اند تا رفتاری در سطح اجتماعی به صورت مکرر و منظم جهت تحقق اهدافی معین به سهولت صورت پذیرد».

مثلاً ما به صورت مکرر به دارو احتیاج داریم و هدفی داریم مبنی بر اینکه افراد جامعه بتوانند به سهولت به داروی مورد نیاز خود دسترسی پیدا کنند. برای دستیابی به این هدف به‌طور مثال ساختاری ایجاد کنیم به اسم داروخانه. وقتی وارد داروخانه می‌شویم، می‌بینیم این داروخانه دارای بجه‌های متفاوتی است. مسئول صندوق، مسئول پذیرش نسخه، مسئول داروهای بدون نسخه، مسئول تحویل دارو و... داروها در داروخانه نیز با دسته‌بندی خاصی در قفسه‌های طبقه‌بندی شده قرار دارند. یعنی ساختار داروخانه رفتار مراجعین را منسجم و منظم می‌کند.

عاقبت رفتارهای غیر قانون و ساختار شکنانه

حال باید دید چه اتفاقی موجب شکل‌گیری فتنه و ناامنی می‌شود؟ رفتارهای قانون شکنانه، هنجارشکنانه و ساختار شکنانه که امنیت جامعه را دچار مخاطره می‌کند.

ما انتخابات را به همین دلیل برگزار می‌کنیم که عده‌ای بر کرسی‌های قدرت بنشینند و یکی از مهمترین اهداف را که حفظ و تقویت امنیت ملی است، تحقق سازند.

اگر چنین کسانی، خود رفتارهای ساختار شکنانه و قانون شکنانه داشته باشند، امنیت محقق نخواهد شد. از همین‌رو گفته می‌شود عرصه انتخابات یک رفتار و حرکت قانونمند و ساختارمند است تا اداره جامعه به صورت روش‌مند و سامان‌یافته توسط خواست و اراده مردم صورت گیرد و صاحبان کرسی‌های قدرت تغییر یابند. اما این اتفاق و جایابی باید ساختارمند باشد و گرنه می‌تواند با کودتا و فتنه این چرخش قدرت صورت بگیرد. اما در جامعه سامان یافته این چرخش به صورت روش‌مند و در قالب ساختاری مشخص اتفاق می‌افتد. بنابراین رفتار انتخاباتی با ملاحظه حفظ امنیت ملی صورت می‌گیرد و گرنه یک کار متناقضی است که بخواهیم با ایجاد ناامنی، امنیت ملی را تحقق سازیم! آنچه در فتنه ۸۸ اتفاق افتاد رفتارهای قانون شکنانه و ساختار شکنانه بود. یعنی عده‌ای به قانون تن ندادند تا ادعای خود را که مبنی بر تقلب در انتخابات بود ثابت و پیگیری کنند. شورای نگهبان مأمور رسیدگی به شکایات انتخاباتی است اما این افراد می‌گفتند ما شورای نگهبان را قبول نداریم. حضرت امام در اینگونه موارد می‌فرمودند: قانون تو را قبول ندارند! و به تعبیر مقام معظم رهبری: قانون فصل الخطاب است؛ و اگر بخواهی آن را تضعیف کنی، جامعه به هرج مرجع دچار می‌شود. ایشان در همان ایام فتنه در خطبه‌های نماز جمعه فرمودند: من اجازه ابطال انتخابات را نمی‌دهم. این مردم رأی دادند و نباید این رأی نادیده گرفته شود. اما فتنه‌گران قانون